

РЕЦЕНЗИЯ

от

Искра Христова Дандолова

архитект и урбаносоциолог

доктор по социология и доктор на социалните науки

доцент от Института по социология при БАН

за

конкурс за заемане на академичната длъжност **професор**

по Теория и история на архитектурата (социални аспекти на архитектурата)

професионално направление 5.7. Архитектура, строителство и геодезия.

Конкурсът е обявен в ДВ бр. 101 от 20.12.2016 г. за нуждите на сектор Изобразителни изкуства на ИИИЗк-БАН, ИГ Ново българско изкуство, с явил се единствен кандидат доц. д-р арх. Веселина Кино Пеневска, доцент в ИИИЗк-БАН.

Със Заповед № 69-РД от 24.01.2017 г. на Директора на Института за изследване на изкуствата при БАН, по решение на Научния съвет на ИИИЗк, протокол №1, т.2/ 20.01.2017 г. съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура във връзка с обявения конкурс за избор на академичната длъжност „професор“ на представилия се кандидат: доц. д-р арх. Веселина Кино Пеневска, като на първото заседание на Научното жури, състояло се на 30.01.2017 г. бях избрана за рецензент на кандидата и представените от нея научни публикации и други материали, свързани с изискванията по конкурса.

Рецензията е разработена в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ (ДВ, бр. 38 от 21.05.2010 г., изм. ДВ, бр. 81 от 15.10.2010 г. и изм. ДВ, бр. 101 от 28.12.2010 г.), Правилника към него и Правилника за условията и реда за придобиване на научна степен и за заемане на академична длъжност на БАН.

1. Общо описание на представените материали

Представеният комплект материали е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на БАН, включва необходимите документи за конкурса и се състои от:

1. Професионална биография; **2.** Справка за приносите; **3.** Справка за цитиранията; **4.** Списък на публикациите; **5.** Резюмета на основните публикации; **6.** Участия в конференции и семинари; **7.** Участие в научно-изследователски проекти; **8.** Преподавателска дейност; **9.** Научно-приложна дейност (рецензии, съставителство и редакция, участие в изпитни комисии и жури); **10.** Експертна и организационна дейност.

Доц. д-р арх. Веселина Пеневска участва в конкурса с научна продукция за периода след заемането на академичната й длъжност „доцент“ в ИИИЗк, БАН през 04.2013 г. В представените материали са налице и всички документи, изискуеми по процедурата за заемане на академичната длъжност „професор“, а именно:

1. Монография на тема: *Социално качество на архитектурната творба*, изд. ИИИЗк и Граал София, 2016 в размер на 160 стр.;

2. Монография на тема: *Иновативни хотели*, изд. Граал София, 2017 в размер на 122 стр.;
3. 4 учебника: Емпирични изследвания на архитектурата (2015), Основни комуникативни умения (2016), Комуникация при управление на проекти (2016), Уебинар: Ръководство за преподаватели (2014, в съавторство);
4. 15 научни статии (2 от тях на английски език, 5 в съавторство);
5. 3 статии в медии;
6. 12 научни доклада на конференции (публикувани);
7. 4 научни доклада за семинари в ИИИЗк;
8. 5 изследователски проекта.

2. Професионална биография

Веселина Пеневска получава **висшето си образование**, специалност „архитектура“ във ВИАС (сега УАСГ) през периода 1973-1978 г. и се дипломира като „архитект“ (със степен „магистър по архитектура“).

Трудовата си дейност започва веднага след дипломирането и през периода 1978-1981 г. работи като проектант към МВТУ. През 1982-1985 г. става докторант към Института по изкуствознание, БАН. От 1985-1990 г. работи като проучвател в Института по изкуствознание, БАН, а от 1990-1994 г. е асистент в Център по културознание, СУ „Св. Климент Охридски“. През 1994 г. придобива образователно-научната степен "доктор по социология" в СУ с дисертационен труд на тема "Социално-психологически аспекти на пространствената организация на средата". През периода 1995-1998 г. е хоноруван преподавател в Архитектурния факултет, УАСГ, а от 1998-2006 г. е хоноруван преподавател към Програма „Социология“, НБУ, където води няколко магистърски и бакалавърски курсове. През периода 2001–2014 г. е хоноруван преподавател в Училище по мениджмънт, НБУ; води няколко магистърски курсове на български и английски език, а през периода 2007-2010 г. е хоноруван преподавател в Архитектурния факултет, ВСУ „Л. Каравелов“. През 2011 г. заема академичната длъжност "доцент по социология" в Европейския политехнически университет (ЕПУ); през 2010-2012 г. преподава социология в Архитектурния факултет на ЕПУ, където води няколко магистърски курса; консултира и студентски проекти в проектантски дисциплини по социологически аспекти на архитектурата. През 2013 г. заема академичната длъжност "доцент по архитектура" в Института за изследване на изкуствата към БАН, където продължава дейността се като доцент и досега. Едновременно с това през този период тя е била хоноруван преподавател (2015-2016 г.) по Програма „Architecture Theory and Criticism“ (на английски език) в Архитектурния факултет, УАСГ.

Доц. арх. Пеневска има специализации в чужбина по история и теория на архитектурата, градски изследвания, социология и др. в Оксфордския университет (1993, 1996), Централно-Европейския университет в Прага (1991) и Будапеща (1995, 1999, 2001, 2003), в Кралския институт по градско планиране в Лондон (1998), в Ноу-Хау Фонд, Великобритания (2001). Тя е и сертифициран преподавател по темата „Съставяне на академични курсове, методи на преподаване, методи на оценяване на студенти, методи за оценяване на академични програми и курсове“ към Централно-Европейски университет, Будапеща (2007). Владее английски и руски езици.

Трудов стаж за периода 2013-2016 г. : От 04.2013 г. до 06.2016 г. кандидатката заема длъжността „доцент“ в сектор „Архитектура“ на ИИИЗк-БАН, а от 07.2016 г. до момента – в сектор „Изобразителни изкуства“, Изследователска група „Ново българско изкуство“, също там. От 2014 г. до момента е член на Научния съвет на ИИИЗк-БАН.

3. Общо мнение за представените материали

Представените материали за рецензиране по повод конкурса за заемането на академичната длъжност „професор“ в ИИИЗк от единствената кандидатка – доц. д-р арх. Веселина Пеневска са значителен брой публикации и дейности, създадени след 04. 2013 г. – общо 45 на брой: 2 монографии; 18 статии, от които 15 в научни списания и 3 в медии, 4 учебника, 12 научни доклада в конференции, 4 научни доклада в семинари на ИИИЗк, 5 изследователски проекта. Всички представени материали са на високо научно ниво и са създадени след назначаването ѝ на академичната длъжност „доцент“ в сектор „Архитектура“ на Института за изследване на изкуствата – БАН. Освен това тя има научна дейност чрез рецензии, съставителство и редактиране на научни текстове, експертна и организационна дейност, научно ръководство на докторант и студенти, както и участия в научни комисии и жури, рецензиране на научни текстове, участие в изпитни комисии и други подобни.

Представените материали за рецензиране са научни разработки на авторката и са свързани с изключително важни от съвременна научноизследователска и научно-приложна гледна точки теми, отговарящи на научната област на конкурса. Материалите са оригинални, иновативни и допълват съществено една оскъдно изследвана у нас тематика и в този смисъл носят още по-голяма научна значимост за авторката.

4. Научни резултати и приноси в публикациите и дейността на кандидатката

Представеното за конкурса научно творчество на доц. Веселина Пеневска е многообразно и отговаря на полето на професионалните ѝ интереси в архитектурата и социалните науки, в частност на социологията, психологията и мениджмънта. Две са монографиите, които са включени в трудовете на доц. д-р арх. Пеневска за конкурса.

4.а) Монографии

Пеневска, В. (2016). *Социално качество на архитектурната творба*. София: ИИИЗк, Граал. ISBN 978-619-90723-0-1

Монографията *”Социално качество на архитектурната творба”* разкрива резултатите от едно много ценно и оригинално изследване, резултат на дългогодишна специализирана работа в областта на архитектурата, социологията и психологията. Доц. Пеневска заслужава големи адмирации, че се е заела с това проучване. То е отдавна чакано от специалистите в архитектурните среди, защото предлага обективни възможности за оценка на архитектурната творба от социална гледна точка. Трудно е да се намери досега аналог на подобен труд у нас (а може би не само у нас!).

Социалното качество на архитектурата или значимостта на архитектурната творба за човека и обществото са феномени, за които сравнително отскоро се говори осъзнато, пряко или непряко в професионалните среди и публичното пространство. Измерването, анализа и оценката на тези социални качества са в центъра на настоящия изследователски труд и това е несъмнен принос за изследователската практика на авторката, за архитектурните

изследвания у нас. Този факт говори с достойнство за приноса на българската академична мисъл в полза на науката, на обществото ни.

В този научен труд, сам по себе си достатъчен като хабилитационен за настоящата процедура, доц. Пеневска доказва, че мисията на архитектурата е да усъвършенства чрез утилитарните и естетическите си качества функционирането на индивида и човешкото общество. А съответствието между естетика на пространствена среда и утилитарни потребности на обществото може да се постигне като качество чрез познание за социалните оценки на материалното пространство. Тази специфична изследователска дейност в архитектурата може да се осъществи убедително само чрез социалните науки и по-специално чрез социологията, психологията, антропологията. Успехът в подобно уникално изследване се дължи на пълноценното усещане за материално и нематериално пространство, на специфичната професионална култура на архитекта и социолога, на тяхната чувствителност към въздействието на заобикалящия свят върху индивида и обществото и *vis versa*. Съчетаването на тези специалисти, обединените им усилия са безспорни за успеха на труда им, за социалното качество на урбанизираното пространство.

Текстът е структуриран в няколко тематични раздела. Разработката очертава основата на проблематика за социалното качество на архитектурната творба и предлага теоретични разсъждения и примери от практиката главно от професионалната тематика в областта на 15 чужди страни. Концептуални и методически принципи слагат началото на убедителните доводи за необходимостта от внасянето на яснота относно социалното въздействие на архитектурната творба. Голям интерес за архитектите би предизвикал следващия раздел, който артикулира показателите за взаимодействието „човек-среда“ и психологическите му параметри. И точно тук нещата стават далече по-сложни, но и по-значими от познатите норми на Нойферт и дори на Модулора на Льо Корбюзие. Едно известно обяснение за възможностите на социалните науки ще вметна: смята се традиционно, че могат да се определят и анализират качества само когато обектът е измерим в дължини, тегло, цвят и т.н. Но социалните науки са тези, които дават отговор за качества, които на пръв поглед са неизмерими, като например: какво е удовлетворение от предмет, от естетика на фасада, от архитектурно пространство, от качества на градска среда, които на пръв поглед изглеждат неизмерими. И доц. арх. Пеневска показва ясно, убедително и на достъпен език как действа подобен подход на социална оценка в практиката като привежда два примера на емпирични изследвания с предложената методология и методи.

Доц. Веселина Пеневска успява да съчетае тази многостранност на професионализма при формирането на очовеченото пространство като предлага едно любопитно и много ценно изследване. Тя определя какво е социалното качество на архитектурата и как може да се измерва и оценява. Показва, че то не само изпълнява своите цели и изисквания в търсенето на оценки за усъвършенстване на архитектурното пространство, но носи висок заряд и полза за развитието на околната ни среда и за качеството на живот на хората, които я ползват.

Признавам спонтанно и без колебание високите качества и значението на това изследване и необходимостта тези методи на измерване, анализ, оценка и подбор на качества на архитектурната среда да се прилагат у нас. Този труд преценявам не само като новаторски, но и с голям потенциал за качествено съвременно и бъдещо развитие на архитектурната среда. Той предлага богат арсенал от методи за оценка на архитектурните хрумвания, идеи, реализации като въздействие върху човека и общностите. Същината на

това изследване може да донесе много полза в работата на архитектите, на различни представители на социалните науки и като цяло смисълът му води до усъвършенстване на изгражданата среда около нас, а оттам и до издигане качеството на живот на всеки гражданин в нея. И това е осъзнаването на силата на съвременните социални науки. Ще повтора това, което вече споменах по-горе, а именно, че: те определят и измерват на пръв поглед неизмерими параметри: удовлетворение, непоносимост, щастие, дискомфорт, деградация и т.н. Точно тези параметри са важни в такова изследване и точно с него доц. арх. Пеневска показва иновативни прозрения и уникални качества като учен.

Пеневска, В. (2017). *Иновативни хотели*. София: Граал. ISBN 978-619-90723-1-8

Познати са редица изследвания и книги за хотели, но и в тази монография авторката предлага нетрадиционно и оригинално проучване, което е с поглед към новото и непознатото в сферата на архитектурата за хотели. Тя отваря страницата на бъдещето в развитието на този тип сгради и пространства. И тук авторката се стреми да анализира реалността на появилите се нови архитектурни форми като резултат на човешката промяна, на устрема към по-голяма висота на човешкото благополучие. В един свят на разпадаща се уседналост и нестихваща мобилност, на все по-ускоряващо се номадство на индивиди и общности се очертава ново бъдеще в жилищните форми и се предизвиква потребността от иновации като на дневен ред изпъква временното жилище. Досегашното схващане за хотела като пространство с доминираща функционалност придобива нови утилитарни характеристики, но и нов художествен образ. Доколкото то е приобщено и припознато от човека зависи от желанието най-вече на ползвателя. Оказва се, че има избор за всички. Предлагат се вече много иновационни примери и именно в това разнообразие на разчупване на социалната същност и образ на хотела се крие задаващата се тенденция на развитие в архитектурния му образ.

Авторката създава методология за изследване на иновативния хотел и извежда разграничителен критерий между иновативния и стандартния хотели, като дефинира понятието „иновативен хотел“ и извежда водещи стратегии за него въз основа на емпиричен материал. Разкрива основните му форми и анализира динамиката му, като подчертава новите функции на обемно-пространствения образ, на фасадата на иновативния хотел.

Това ни предлага доц. Пеневска с тази си монография: предизвикателство за много размисъл и осъзнаване на променящия се човек на 21-и век. И тук тя е в органична връзка с чувствителността и знанията си на архитект и социолог. Приложените илюстрации са идеална подкрепа не само за широта в размислите, но и за богатството на образите на съвременните хотели, което внася яснота и убедителност на авторските разсъждения в симбиозата между съждения и визуалност.

4.6. Статии в научни издания

Кандидатката доц. Пеневска е подбрала за конкурса следните статии, публикувани след 04. 2013г.:

Пеневска, В. Предизвикателства пред оценяването на социалното качество на архитектурната творба. *Социологически проблеми* (под печат)

Пеневска, В. (2016) Триадата на Витрувий в контекста на Модерната архитектура. В: *Изкуствоведски четения 2016*, ИИИЗк, БАН (под печат)

- Penevska, V.** (2016) Challenges in Designing Sociology Courses for Architects. In: Stanishev, G. (ed) *Architecture: Theory and Criticism*, pp. 206-212. Sofia: UACG. ISBN 619152867-1
- Пеневска, В.** (2015) Креативни техники за генериране на идеи в архитектурата. В: *Изкуствоведски четения 2015*, ИИИЗк, БАН. ISSN 1313-2341
- Пеневска, В.** (2015) Креативност в архитектурата: Понятийна динамика и параметри. Стр. 44-53. В: *Изкуствоведски четения 2014*, ИИИЗк, БАН. ISSN 1313-2341
- Пеневска, В. – Диамандиева, М.** (2014) Комуникираща архитектура: Аспекти на зрителското тълкуване на посланията. В: *Изкуствоведски четения 2014*. Стр. 200-212. ИИИЗк, БАН. ISSN 1313-2341
- Пеневска, В.** (2014) Мотивиране на креативни екипи. В: Панайотов, Д. (ред.) *Човешкият капитал – методология, измерения и практики*. Стр. . София: НБУ. ISBN 978-954-535-8531
- Пеневска, В.** (2014) Архитектурата в буря. *Архитектура*, бр. 4-5/ 2014, стр. 128
- Penevska, V. – Miryanov, M.** (2014) Approaches to assessing multy-family residential buildings' flexibility. In: *Education, Science, Innovation*. Pp. 99-107. Pernik: European Polytechnic University. ISSN 1314-5711
- Горчев, Л. – Пеневска, В. – Бонева, Т.** (2014) Субординацията в архитектурното проектиране. В: *Доклади. XIV международна научна конференция ВСУ'2014*. Стр. 93-99. София: ВСУ. ISSN: 1314-071X
- Пеневска, В.** (2013) Социален комфорт в офисните пространства. В: *Образование, наука, иновации 2013*. Стр. 47-54. Перник: ЕПУ. ISSN 1314-5711
- Пеневска, В.** (2013) Управление на креативни екипи. В: *Образование, наука, иновации 2013*. Стр. 311-328. Перник: ЕПУ. ISSN 1314-5711
- Ядков, Г. – Пеневска, В.** (2013) Нагласа на студентите за учене чрез мобилни технологии. В: Панайотов, Д. (ред.) *Бизнесът – позитивната сила в обществото*. Стр.381-392 . София: НБУ. ISBN 978-954-935-796-808-1
- Алкалай, Ю. – Пеневска, В.** (2013) Нов подход към управлението и развитието по примера на МП МОС. В: Алкалай, Ю., Пеневска, В., Давидков, Ц. (ред.) *Иновации в управлението и подготовката на мениджъри*. Стр. 6–18. София: НБУ. ISBN 978-619-90130-1-4
- Пеневска, В.** (2013) Иновативни подходи в преподаването на социални науки за архитекти. В: *Образование, наука, иновации*. Стр. 123-131. Перник: ЕПУ. ISSN 1314-5711

4.в. Статии в медии

- Пеневска, В.** (2016) Романтична интуиция за града. *Култура*, бр.18, год. IX, 20.05.2016.
- Пеневска, В.** (2015) Градът – екологичен антигерой. Платформа за изкуства, ИИИЗк, бр.2/2015.
- Горчев, Л., Пеневска, В., Бонева, Т.** (2014) Субординацията като основен метод за свързване на сгради с околната среда. *Строител*, **26.07.2014**.

Представените научни статии са 18 на брой. Всяка от тях заслужава внимание. Ще се спра поне на две от статиите: „**Креативност в архитектурата: понятийна динамика и параметри**“ и „**Техники за генериране на креативни идеи в архитектурата**“. В текста и на двете статии отново става дума за иновативно изследване на все още неразработена поне у нас проблематика. Авторката цели да създаде ясен и достъпен за прилагане подход, чрез който да се разграничава креативната от некреативната архитектура, отз което безспорно ще се повиши обективността при оценяването на архитектурната творба. Определя се понятието „креативна архитектура“. И тук доц. Пеневска конструира собствена

методология и извежда техники за генериране на креативни подходи в архитектурата – несъмнен принос в научното изследване с пряка полза в процеса на проектиране.

Ще се спра накратко и на още една статия – „*Иновативни подходи в преподаването на социални науки за архитекти*“ – макар и по-ранна, която намирам като пример за специализирано преподаване по социология, в случая – за архитекти. В статията се систематизират знанията и уменията, свързани със социалното функциониране на сградите и градските пространства, които бъдещият архитект би трябвало да притежава – сред тях, например, умението да разбира по-добре ползвателите и поведението им, да наблюдава и да прогнозира, да провежда емпирични изследвания. Предлагат се и ориентири за това, на какви условия трябва да отговарят подборът и организацията на знанието в академичен курс по социология или психология за архитекти, както и какъв тип методи на преподаване и оценяване са най-ефективни за целите на такъв курс. Представени са три примерни варианта (тествани в практиката) на блокове от учебни теми и методите за преподаването им, всеки от които следва различна цел – различен комплект от взаимно обвързани знания и умения, които студентът по архитектура да усвои по време на обучението.

4.г. Учебници

Пеневска, В. (2016) Основни комуникативни умения. София: Граал. ISBN: 978-619-90723-3-2

(е-книга за курс „Комуникативни умения“, Институт по публична администрация)

Пеневска, В. (2016) Комуникация при управление на проекти.

София: Граал. ISBN: 978-619-90723-4-9 (е-книга за курс „Управление на проекти“, Институт по публична администрация)

Пеневска, В. (2015) Емпирични изследвания на архитектурата.

София: Граал. ISBN: 978-619-90723-5-6 (е-книга за курс „Архитектура и социология“, Програма Архитектурна теория и критика, УАСГ)

Пеневска, В., Ядков, Г. (2014) Уебинар: Ръководство за преподаватели.

София: Граал. ISBN: 978-619-90723-2-5 (учебно помагало)

Доц. д-р арх. В. Пеневска има дългогодишна дейност като преподавател. За настоящия конкурс представя четири учебника. В съставянето и на тях тя успява да приложи иновативни методи. Въвежда нови подходи за поднасяне на знания от социалните науки към архитектите и специалистите, които не са близки с професията им, в случая за архитектурата. Само по такъв достъпен начин бъдещите архитекти биха могли да разберат, да усетят специфичните социологически схващания за пространството и начина на ползването му и да съумеят да проектират пространства адекватни спрямо средата и общностите. Не може да убегне в този контекст преподаването на доц. Пеневска в университетската магистърска програма „Архитектурна теория и критика“ на английски език, включена в обучението на международна група от студенти в Архитектурния факултет към УАСГ.

5. Обща характеристика на дейността на кандидата

5.1. Учебно-педагогическа дейност

Учебно-преподавателската дейност на доц. д-р арх. Веселина Пеневска обхваща работа със студенти и докторанти в четири университета: в УАСГ е водила курсове по

„Социология в архитектурата“; **НБУ** – Програма „Социология“ в Департамент „Антропология“, където води курсове „Социология на града“, „Приложно градско изследване“, „Пост-социалистическият град“, „Градски дискурси“ и „Креативност за социолози“; в „Училището по мениджмънт“ на НБУ води няколко курса: „Изследователски методи“, „Презентационни умения“, „Съставяне на магистърска теза“, „Управление на креативността и иновациите“, „Консултиране в областта на ЧР“, „Маркетинг и фокус към клиента“; а от 2014 г. досега води в Института за публична администрация курсове за следдипломна квалификация по „Презентационни умения“, „Комуникативни умения“ и „Управление на промяната“. **ВСУ „Л. Каравелов“** – Архитектурен факултет, София, където води курс „Социология за архитекти“; **ЕПУ, Перник, Архитектурен факултет**, където води курсове: „Социология в архитектурата“ и „История на архитектурата – Романска архитектура и Готика“ и „История на архитектурата – Ренесанс и Барок“ на английски език.

Доц. д-р арх. Веселина Пеневска е научен ръководител на бакалавърски и магистърски тези, освен тях тя осъществява консултантска дейност за социалните аспекти на проектите на студенти в упражненията по обществени сгради и градоустройство, а от 2014 г. ръководи докторант към ИИИЗк, БАН.

5.2. Основни научни и академични дейности и отговорности:

За указания изследователски период, доц. д-р арх. Веселина Пеневска работи по изследователски проекти от плана на ИИИЗк, по теми от областта на социалните аспекти на архитектурата (публикуван като монография) и креативността в архитектурата (с публикации в статии). Участва и в проекти, финансирани от външни източници – социологическо изследване на жилищните комплекси, социологическо изследване на зрителската оценка на архитектурните творби (публикувано).

Доц. Веселина Пеневска е член на организационния комитет на ежегодната конференция на ИИИЗк „Изкуствоведски четения“ и редактор на всички сборници с материали за: 2013, 2014, 2015, 2016 години. Тя е избрана многократно за член на научно жури при конкурси за заемане на академични длъжности и при докторски защиты, участва в изпитни комисии за прием на докторанти и докторантски минимума. Пише рецензии за хабилитационни трудове, докторски и магистърски тези. Участва като експерт и в комисия към МОН по нотификация на академични програми на европейски архитектурни факултети.

5.3. Научните публикации на кандидата в специализирания печат (известни цитирания)

Съгласно представената от кандидатката справка, известните цитирания и отзиви в специализирания печат за публикациите на доц. д-р арх. Веселина Пеневска са 16 (в България и в чужбина). Това е добро признание за един български специалист и учен и показва интерес на други автори към трудовете на кандидатката. Тя е цитирана от утвърдени изследователи, но най-вече от млади учени, което показва, че е била полезна за тях. Възможно е проследяването на цитиранията да води до по-голям брой.

Не трябва да се забравя, че българските учени нямат условия да участват оживено в конференции у нас, а още по-малко извън страната и по този начин да правят известни резултатите от труда си, нямат особени възможности за финансова подкрепа при публикуване: периодичният академичен печат е неимоверно скъп (да не говорим за

архитектурните издания!), а публикуването на книги изисква влягане почти изцяло на лични средства (още повече когато се има предвид какви са доходите на учените от БАН – подобно дело граничи буквално с подвиг!). Освен това количеството цитирания едва ли е най-голямото мерило за качеството на научния труд.

6. Лично мнение за кандидатката доц. д-р арх. Веселина Пеневска

Познавам Веселина Пеневска от 1977 г., когато тя бе студентка по архитектура във ВИАС (сега УАСГ) и се включи в първия курс по социология на архитектурата, който се откри във Факултета по архитектура към университета и бях неин преподавател. Още тогава тя прояви подчертан интерес към социалните науки и социологията, който запази неотклонно през десетилетията и разви последователно, енергично, с иновативен дух и задълбочен интерес. Независимо от превратностите в обществения живот в страната ни и промените в професионалния път на архитектите у нас, доц. арх. Веселина Пеневска от студентството си досега запази без колебания и отклонения хода на професионалните си интереси и разви градивно интересите си преобладаващо в академичните си дейности и отговорности.

Кандидатът доц. д-р арх. Веселина Кино Пеневска е изследовател и учен, който се отличава с иновативно мислене и широк спектър от интереси в основното ѝ професионално направление. През годините тя е доказала и голяма добросъвестност, прецизност, внимателно отношение и отговорност към научната, ръководната и всяка друга дейност, с която се е заемала.

7. Заключение

На основание на представеното тук научно творчество на доц. д-р арх. Веселина Пеневска, доказала се като оригинален и иновативен автор със значителен принос в развитието и популяризирането на теми в новаторска академична област на социалните и психологически аспекти на архитектурното творчество и на социалното качество на архитектурната творба, може да се заключи, че тя отговаря на всички изисквания на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника на БАН за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности.

Като имам предвид изложените по-горе в рецензията коментари и оценки на представените две монографии заедно с останалите придружаващи ги публикации, преподавателската и разностранната организационна академична дейност на кандидатката, както и увереността, че кандидатурата отговаря на всички законови изисквания, предлагам убедено на уважаемото Научно жури да присъди на доц. д-р арх. Веселина Пеневска академичната длъжност професор.

13.04.2017 г.

Рецензент:

София

доц. д.с.н. арх. Искра Дандолова